

ГРОДЗИНСЬКИЙ Дмитро Михайлович (05. 08. 1929, м. Біла Церква, нині Київ. обл. — 10. 08. 2016, Київ) — фізіолог рослин, біофізик і радіобіолог. Син [Михайла Карповича](#), брат [Андрія](#), батько [Михайла Дмитровича](#) Гродзинських. Доктор біологічних наук (1966), професор (1969), академік НАНУ (1990). Заслужений діяч науки і техніки України (1998). Держ. премії України у галузі н. і т. (1992, 2004), премія ім. М. Холодного АН УРСР (1980). Орден князя Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2004). Державні нагороди України. Закін. Білоцерків. с.-г. інститут (1952) та мех.-мат. факультет Моск. університету (1954). Від 1955 працював в Інституті фізіології рослин АН УРСР (Київ): від 1963 — завідувач відділу біофізики і радіобіології, 1975–86 — директор У 1986–90 — завідувач відділу біофізики і радіобіології Інституту ботаніки АН УРСР (Київ), від 1990 — Інституту клітин. біології та генет. інженерії НАНУ (Київ). Від 1998 — академік-секр. Відділ. заг. біології НАНУ. Водночас від 1958 викладав в Київ. університеті (проф. заснованої ним каф. радіобіології), Нац. університеті «Києво-Могилян. академія» і Міжнар. Соломон. університеті. 1962–63 був експертом Міжнар. організації з с. господарства ООН в Югославії. Автор наук. праць з питань фізіології, біохімії, біофізики та радіобіології рослин. Вивчав вплив малих доз іонізувал. випромінювання на рослини, роль природ. радіоактивності ґрунтів і рослин в життєдіяльності живих організмів, застосування методу мічених атомів у дослідженнях фотосинтезу і метаболізму. Розробив теорію і встановив компартментацію метаболіч. фондів низки метаболітів рослин. клітини. Сформулював осн. положення теорії надійності біол. систем, встановив значення репарації ДНК, ін. структур клітини та репопуляції в меристемах

рослин у процесах відновлення рослин після опромінення. Опрацював низку методів практич. використання радіації в селекції та рослинництві. Після Чорнобиль. катастрофи розпочав дослідж., пов'язані з упередженням негатив. радіобіол. наслідків аварії. Одним з перших порушив таємницю про екол. наслідки радіоактив. забруднення та про ризик захворювань. Головний редактор журналу «Фізіологія та біохімія культурних рослин» (1974–86), «Радиобиология» (1988–91).

Основні праці

Методика применения радиоактивных изотопов в биологии. К., 1962; Краткий справочник по физиологии растений. К., 1964; 1973 (співавтор); Естественная радиоактивность растений и почв. К., 1965; Модели живого и ботаническая бионика. К., 1966; Биофизика растений. К., 1972; Защита растений от лучевого поражения. Москва, 1973 (співавтор); Математические модели в физиологии растений / Пер. с англ. К., 1982; Надежность растительных систем. К., 1983; Формирование радиобиологической реакции растений. К., 1984 (співавтор); Старение растений // Надежность и элементарные события процессов старения биологических объектов. К., 1986; Біофізика: Підруч. К., 1988 (співавтор); Радиобиология растений. К., 1989; Антропогенная радионуклидная аномалия и растения. К., 1991 (співавтор); Эколого-биологические последствия Чернобыльской катастрофы // Чернобыль. катастрофа. К., 1995 (українською мовою – 1996; англ. мовою – 1997); Колекція чорнобильських мутантів озимої пшениці. К., 1999 (співавтор); Радиобіологія: Підруч. К., 2000; Чотиримовний словник назв рослин (укр.-рос.-англ.-лат.). К., 2001; Проблеми збереження та відновлення біорізноманіття в Україні. К., 2001 (співавтор); Механізми регуляції монокарпічного старіння рослин // ФіБKR. 2003. Т. 35, № 3(203); Основи системної біології: Навч. посіб. К., 2005 (співавтор).

Рекомендована література

1. Князюк В. К. Братья Гродзинские // Дружба народов. Москва, 1978. № 3;
2. Отечественная радиобиология. История и люди. Москва, 1997;
3. 70-річчя академіка НАН України Д. М. Гродзинського // Вісн. НАНУ. 1999. № 8;
4. Його знає весь світ (До 75-річчя Дмитра Михайловича Гродзинського) // Бюл. екол. стану зони відчуження та зони безумов. відселення. 2004. № 2(24).

[М. М. Хомляк](#)

Бібліографічний опис:

Гродзинський Дмитро Михайлович / М. М. Хомляк // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-31927>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).